

ppłk Władysław Molenda, ps. „Grab”

ppłk Władysław Molenda, ps. „Grab” - urodził się 22 września 1902 roku w Zawadzie Starej. To legendarna postać XX wieku w regionie kozienickim. Zasłynął jako uczestnik walk niepodległościowych. W czerwcu 1920 zgłosił się ochotniczo do Wojska Polskiego. Służbę kolejarską przedkłada jednak nad wojskowość i pracując przez wiele lat na pogranicznych stacjach PKP, wiele dowiaduje się o wydarzeniach i sytuacji w Związku Radzieckim. Na kursach Wolnej Wszechnicy Polskiej uzyskuje tytuł magistra nauk ekonomicznych. Na kursach rezerwistów doskonali natomiast umiejętności wojskowe uwieńczone stopniem podporucznika rezerwy. Od 1939 r. członek Podziemnej Organizacji Zbrojnej (potem Związku Walki Zbrojnej). Zastępca Komendanta Obwodu BCH do spraw wyszkolenia bojowego. Od marcowego spotkania w 1943 r. w Woli Klasztornej z Komendantem Głównym BCH Franciszkiem Kamińskim, orędownik uaktywnienia walki z okupantem niemieckim, inicjator scalenia wojskowego oddziałów BCH i AK. Od maja 1944 r. zastępca komendanta obwodu AK, dowódca batalionu w ramach akcji „Burza”, Kawaler Orderu Virtuti Militari V KL. Uczestnik walk partyzanckich, m.in.: w Policznej, Grzywaczu, Molendach, pod Krasną i Zakrzowem. Organizator pomocy zbiegłym jeńcom radzieckim, żołnierzom włoskim - dezertersom z wojska niemieckiego. Po wkroczeniu Armii Radzieckiej ujawnił się, podejmując obronę podkomendnych przesładowanych przez kozienicki Urząd Bezpieczeństwa połączony z radziecką NKWD; w nocy z 5 na 6 maja 1945r. ponad 30-osobowy oddział „Graba” uwolnił około stu więźniów z kozienickiego aresztu, jednak bez tych, na których najbardziej mu zależało. Miesiąc później dochodzi więc do podpisania umowy pomiędzy „Grabem” a władzami powiatowymi i wojewódzkimi. W zamian za przyrzeczenie zwolnienia wszystkich b. partyzantów B.CH. i A. K. z oddziałów „Graba” i wycofanie formacji NKWD z terenu powiatu kozienickiego, zobowiązuje się zaprzestania działalności zbrojnej i postanawia wyjechać z oddziałem na ziemie zachodnie. Porozumienie zostało zrealizowane, choć po włączeniu się Władysława Molendy do działalności społecznej w PSL, szykany rozpoczęły się na nowo. Ale „Grab” podejmuje wyzwanie. Doprowadza do przedterminowego zwolnienia go z obozu pracy (oskarżenie spreparowano), a następnie do sądowego zakazu kolportażu książki, zawierającej wiele nieprawdy o jego działalności po 1945 r. Walkę tę prowadził do czasu odzyskania przez Polskę pełnej niepodległości. Prowadził ją m.in. przy pomocy pióra i wystąpień wygłaszanych najczęściej nad grobami zmarłych towarzyszy broni. Spisywał też relacje i przeżycia innych, choćby związane z aresztowaniem przez hitlerowców ponad 900 mieszkańców Garbatki w dniu 12 lipca 1942 r. Publikacja „Piekło w raju” zgodnie z intencją autora ukazała się w 50 rocznicę pacyfikacji Garbatki. Zmarł 30 września 1992 roku.

Rada Gminy Garbatka-Letnisko w uznaniu zasług związanych z ochroną życia, mienia i wolności mieszkańców z terenu Garbatki - w czasie II wojny światowej - nadała w dniu 16 września 1992 roku ppłk Władysławowi Molendzie Honorowe Obywatelstwo Gminy Garbatka-Letnisko.